

Les universitats de la Xarxa Vives donen una empenta a la prevenció de l'assetjament

La setmana passada va tenir lloc la trobada del grup de treball d'igualtat de gènere de la xarxa d'universitats de parla catalana per parlar de protocols d'actuació contra l'assetjament sexual i per raons de sexe a la universitat.

La Xarxa Vives d'Universitats, que agrupa 21 universitats de territoris de parla catalana, ha posat durant dos dies seguits la qüestió de la igualtat de gènere i l'assetjament sexual sobre la taula. El grup de treball d'igualtat de gènere de la Xarxa es va reunir entre dijous i divendres de la setmana passada a Morella, al País Valencià, per debatre i compartir experiències sobre protocols d'actuació per la prevenció i intervenció davant situacions d'assetjament sexual i per raons de sexe a la universitat.

“És positiu treballar sempre en xarxa, i més en temes tan sensibles pel que fa a la interpretació i el qüestionament, és fonamental”, apunta María José Rodríguez, responsable del pla d’igualtat de la Universitat d’Alacant i coordinadora del grup de la Xarxa. “A més, per a les persones que treballem el tema de la igualtat és important fer lobby”, afegeix. Les persones responsables d’aquest tema, assegura, guanyen força davant els equips directius de les seves universitats quan porten un document amb el suport de tota la Xarxa.

Des de la Universitat Jaume I, per exemple, Mercedes Alcañiz, responsable per la matèria, considera molt positiva la trobada de cara a redactar el nou pla d’igualtat del centre per al curs vinent. Considera que el pla actual ha estat útil perquè ha aportat campanyes de sensibilització sobre l’assetjament i cursos de formació per a l’estudiantat, el PDI i el PAS. Alcañiz explica que per al professorat novell que s’incorpora a la universitat hi ha un curs obligatori sobre com incorporar la perspectiva de gènere a la docència, “però no només s’apunten els professors novells sinó cada cop més professors”, remarca.

“És necessari que les universitats tinguin aquesta mena de protocols, perquè quan parlem d’assetjaments sexuals o per raons d’identitat de sexe o de gènere a les universitats sembla que no hagin sortit gaire a la llum“, assegura María Concepción Torres, professora de Dret Constitucional i investigadora de l’Institut Universitari de Recerca d’Estudis de Gènere de la Universitat d’Alacant. “Si les universitats comencen a implantar procediments més específics que donin més garanties a les persones afectades crec que sortirien més casos, perquè sovint és difícil denunciar-ho”, afegeix. “És necessari perquè són conductes que estan naturalitzades, com ha passat en els últims 15 anys amb la violència de gènere”.

Diferents plantejaments

“Les universitats de la Xarxa Vives tenen o estan preparant diferents protocols amb algunes diferències significatives”, explica la professora. “Per començar, totes les universitats inclouen el Personal Docent i Investigador (PDI) i el Personal d’Administració i Serveis (PAS), però no totes inclouen l’alumnat quan l’assetjament es dona entre iguals”, apunta.

El que hi ha en comú, explica, és la funció preventiva i de formació, però varia, per exemple, l’àmbit subjectiu d’aplicació. “Hi ha diferències entre què s’entén per assetjament, i per exemple hi ha protocols que no inclouen l’assetjament per identitat de sexe o de gènere”, apunta Torres. “El dijous a les jornades vam remarcar la importància d’incloure aquest tipus de discriminació, ampliant el concepte i com a forma de discriminació estructural”.

Per altra banda, apunta que hi ha universitats que barregen l’assetjament sexual amb l’assetjament laboral, o el mobbing per qüestió de gènere. “Des del punt de vista laboral, per parlar d’assetjament es requereixen situacions repetides en el temps, i això pot portar a confusió”, lamenta Torres.

Pel que fa a les actuacions, hi ha protocols que inclouen una fase de mediació, però la professora explica que “és complicat estructurar-ho des del punt de vista de gènere, i de fet la llei de la violència de gènere prohibeix la mediació, perquè es parteix de dues parts que no estan en una situació d’igualtat”, apunta. N’hi ha, però, que tenen una comissió que avalua si es pot acudir a la mediació o no.

Finalment, hi ha una sola universitat, la de Lleida, que inclou en el protocol un règim disciplinari. El règim del personal de l'administració ja inclou sancions per aquest tipus d'actuacions, però Torres considera positiu poder-les incloure en els protocols, perquè dóna més eines a les persones responsable d'aplicar-lo.

Més enllà de la universitat

L'objectiu d'aquests protocols és respondre a situacions de discriminació o assetjament dins de les universitats, però per la coordinadora del grup, María José Rodríguez, cal remarcar que “no només són institucions on es produeix i transmet coneixement, sinó que són centres transmissors de valors, també fora de la institució”.

A la Universitat Jaume I s'han pres de forma especialment seriosa aquest compromís i el 2002 van crear la Fundació Isonomia, que treballa per portar aquests valors més enllà de la universitat. “La Fundació pretén fer el pont entre la universitat i la ciutadania en matèria d'igualtat”, explica María José Ortí, de l'equip tècnic, i afegeix que actualment no hi ha cap iniciativa com aquesta al marc de la universitat.

Isonomia treballa amb una xarxa de municipis a la província de Castelló, a on treballa a l'àmbit polític però també amb organitzacions socials i fins i tot empreses per fomentar la igualtat. És el cas de l'Ajuntament de Morella, a on es va celebrar la trobada de la Xarxa Vives, que treballa actualment en la creació d'un Pla Municipal d'Igualtat coordinat per la Fundació.

“Aquesta aposta és important, perquè en la universitat s'està fent molta investigació en matèria d'igualtat i aquesta investigació s'ha de convertir en pràctica i aportar-la a la ciutadania, perquè la ciutadania sap també quines són les seves necessitats”, conclou Ortí.